

**ПОЗИЦИЯ НА
АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ
ПО ПРОЕКТ НА
ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2014 Г.**

I. По основните допускания и бюджетната прогноза за 2014 г.

1. Асоциация на индустриалния капитал в България счита, че прогнозата за 1,8 % ръст на БВП е оптимистична, тя би се изпълнила само при благоприятни външни условия за българския износ, както и в случай, че мерките за увеличаване на вътрешното потребление и за по-добра регулация дадат резултат. Обръщаме внимание и върху факта, че МВФ прогнозира ръст на БВП в България за 2014 от 1,5 %.

Ето и някои доказателства в подкрепа на нашата теза (всички цитирани по-долу данни са на НСИ):

Година	2010 г.	2011 г.	2012 г.
Ръст на БВП	0,4%	1,8 %	0,8 %

Динамичният ред на икономическия ръст показва липсата на ясна тенденция и загуба на темп на увеличението - ако прегледаме данните по тримесечия, то през последните 6 тримесечия (4-те на 2012 г. и първите 2 на 2013 г.), официално отчетени от НСИ, имаме подчертано негативна тенденция:

Тримесечие	Q1 2012	Q2 2012	Q3 2012	Q4 2012	Q1 2013	Q2 2013
Ръст на БВП	1,0 %	1,1 %	0,8 %	0,3 %	0,8 %	-1,2 %

На тази основа, и на основа проведена анкета сред членовете на АИКБ прогнозата ни е за **1,3 – 1,5 % ръст на БВП за 2014 г. спрямо 2013 г.**

2. Категорично подкрепяме тенденцията за поддържане на дела на средствата, преразпределяни от ДБ под 40 % - до 37,9 % в проекта за Бюджет за 2014 г. и намаление с 0,1 % на Бюджет 2013 г. Ограничаването на преразпределението е стимул за повишаване на ефективността на държавната администрация и има антикорупционен ефект.

3. АИКБ подкрепя данъчната стабилност при ниски равнища на данъчните ставки, като я оценява като един от основните фактори за привличане на инвестиции и за осигуряване на условия за икономически растеж. Считаме, че това е важен сигнал по отношение на предвидимостта и стабилността на данъчната политика в страната.

4. Подкрепяме прогнозирания дефицит от 1,8 %, като считаме, че това е разумен баланс между необходимостта от стриктна фискална дисциплина и желанието за насърчаване на икономическия растеж и поддържането на европейски жизнен стандарт. Подкрепяме също така и изразената тенденция за намаляване на размера на дефицита спрямо предходната година, тъй като това е сигнал за партньорите ни за стремежа на държавата за балансиране на публичните финанси. В същото време е необходимо да има ясна воля да не се позволи увеличаването на дефицита при евентуално неизпълнение на приходната част на Бюджета. Поддържаме планирането на мерки и действия в тази посока, но предупреждаваме, че те не следва да бъдат за сметка на изтеглянето на ликвидни средства от българската икономика – т.е. всяко забавяне на плащания от държавата към изпълнители и бенефициенти, на ДДС и др. не трябва да се допуска. **АИКБ настоява този натиск да бъде посрещнат за сметка на повишаване на ефективността на администрацията и на намаляването на разходите за нейното функциониране, а не за сметка на свиване на инвестициите.**

5. Оценяваме прогнозата за запазване на равнището на заетост и безработица като реалистична. Проучвания и данни от реалния сектор показват тенденция за запазване на равнището на безработицата. Например, членовете на АИКБ не планират през следващата година да съкратят работна сила, но предвиждат увеличение на възнагражденията, в следствие на натиска за увеличение на МРЗ, което ще доведе до понижаване на конкурентоспособността на българските предприятия.

Това се подкрепя категорично и от данните, изнесени от НСИ – по отношение на пазара на труда – коефициент на безработица:

Година	2010	2011	2012
Коефициент на безработица	10,2 %	11,2 %	12,4%

За първите 2 тримесечия на 2013 г. коефициентът на безработица е съответно 13,8 % и 12,9 %. Оценката на АИКБ за този показател е 13,0 % за 2013 г. **Има предпоставки за обръщане на тренда към увеличаване на заетостта. Активните политики за подобряване на средата за бизнес и за насърчаване на заетостта могат да ускорят процеса.**

По отношение на темпа на нарастване на средномесечната заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение имаме позитивен темп – т.е. тези заплати нарастват, както следва:

Година	2010 г.	2011	2012
Темп на нарастване на РЗ	6,4 %	5,8 %	13,3 %

Очакванията на АИКБ за 2013 г. са за 5 % ръст на работните заплати. Бизнесът съкращава, но компенсира с по-високо възнаграждение тези, които остават на работа, и анкетата на АИКБ потвърждава тази тенденция. Освен това очакваното повишение на МРЗ автоматично ще повиши и средната работна заплата, както и възнагражденията на по-квалифицирания персонал.

В ДБ е заложен ръстът на приходите от ДДФЛ (с 6,6 %). Смятаме, че тази прогноза в ДБ е реална и изпълнима.

II. По Приходната част на ДБ

1. АИКБ счита заложения ръст на приходите в ДБ за изпълним. Предвижда се увеличение на общите приходи, помощи и дарения с 501,2 млн. лева, представляващи ръст в размер на 1,6 % спрямо приходите за 2013 г., което, предвид очаквания ръст на БВП и ръст на средната и минималната работна заплата, би могло да се оправдае.

2. По отношение на заложените в ДБ данъчно-осигурителни приходи смятаме заложения ръст в размер на 1,477 млрд. лв., представляващи ръст в размер на 6,5 % спрямо Бюджет 2013 г., за постижим. Същевременно трябва да отбележим, че структурата на очакваните данъчни и осигурителни приходи се променя. Приходите от преки данъци (Корпоративен данък и ДДФЛ) растат с 6,7 %, съответно приходите от косвени данъци се увеличават с 7,6 % , като очакваните приходи от ДДС се увеличават с 8,2 %, а приходите от акцизи - с 6,3 %. По наше мнение приходите от ДДС са надценени, предвид очаквания нисък ръст на БВП и очакваната ниска инфлация, но могат да бъдат изпълнени, ако дадат резултат планираните мерки за фискален контрол при придвижването на стоки с повишен фискален риск, обратното начисляване на ДДС и отчитането на данъка при касово изпълнение. За сметка на това, предвижданите приходи от **акцизи** не отразяват изразената от правителство воля за борба със **сивата икономика и контрабандата**.

3. В прогнозата е заложен 0,7 % ръст на приходите от такси спрямо „2013 г. – програма“, което показва отстъпление от първоначалното намерение на правителството за намаляване на размера на държавните такси и формирането им изцяло на база на разходен принцип.

4. Притеснява ни фактът, че в приходната част се предвижда ръст на приходите от глоби, санкции, наказателни лихви в размер на 12,5 % до 181,3 млн. лева.

III. По Разходната част на ДБ

1. АИКБ подкрепя реструктурирането и редуцирането на бюджетите на министерствата и ведомствата - нещо повече, смятаме, че в издръжката на държавната система и администрация има още резерви, които могат да бъдат използвани. Също така, трябва да бъде направен функционален анализ и да се предприемат мерки за закриване на държавни структури с отпаднали, дублирани или затихващи функции.

2. АИКБ подкрепя редуцията на бюджетите на първостепенните разпоредители в сектор „Отбрана и сигурност“. Също така, смятаме, че е възможно по-голямо намаление на средствата, предвид на доказаните неефективни и неефикасни разходи в сектора и неизвършени реформи, особено в сигурността.

3. Категорично подкрепяме увеличаването на средствата в бюджета за сектор „Образование и наука“. Винаги сме смятали, че образованието е недофинансиран сектор, като настояваме акцентът в разходването на допълнителното финансиране да е насочен към професионалното образование и приложната наука.

4. Намалението на размера на капиталовите разходи е неправилно. В Бюджет 2014 капиталовите разходи намаляват с 379,9 млн. лева, представляващи 7 % спрямо размера им в Бюджет 2013, а именно тези държавни инвестиционни разходи биха могли да бъдат генератор на икономическия растеж.

5. АИКБ не подкрепя замразяването на пенсионната реформа на фона на най-значителното нарастване на разходите именно в социалната сфера, в т.ч. разходите за пенсии, които достигат 10 % от БВП.

6. През последните години българската нация застарява и се влошава здравето ѝ, като същевременно се **намалява и качеството на здравните услуги**, въпреки значителното нарастване на средствата в бюджета за сектора. Очевидно увеличените в пъти средства през последните 10 години изчезват като вода в пясък и колкото и да се увеличава бюджетът на сектора, не се получава адекватен резултат. **Необходима е здравна реформа**, която точно да определи държавната политика и модела на развитие на здравеопазването. АИКБ ще следи внимателно развитието на идеите за реформи в сектора, някои от които оценяваме като изначално неефективни.

7. **Наблюдава се увеличение на резерва за непредвидени и неотложни разходи с 314,9 млн. лева или с 46,6 %**, като основно се увеличават средствата за икономически растеж и държавност – 304.5 млн. лв. Подкрепяме този подход - в резерв да бъдат заделени значителен размер средства, които, в случай на неизпълнение на приходната част на Бюджета, да могат да намалят възможността за прекомерно увеличение на бюджетния дефицит, а в случай на изпълнение на приходите - основата част от този резерв да бъде използван за инвестиции и подкрепа на икономическия растеж.

Отбелязано е, че предвидените резерви по Държавния бюджет, предназначени за икономически растеж, ще се разрешават на основата на правилник и конкурс на проекти между министерствата, общините и други първостепенни разпоредители с бюджетни кредити. Обръщаме внимание върху не добрия опит при разходването на средства от бюджетни фондове на този принцип в миналото.

8. **АИКБ счита, че трябва да бъдат подкрепени усилията на правителството за продължаване прилагането на програмното бюджетиране.** Добре структурираните програмни бюджети на министерствата и ведомствата са гаранция за ефективност на бюджетните разходи.

IV. По пакета изменения в нормативна уредба, свързани с проекта за Държавен бюджет за 2014 г.

1. Положителни изменения, които АИКБ подкрепя и приветства:

- 1.1. Предложената нова форма на представяне на резерва по Закона за държавния бюджет за 2014 г. представлява нов подход в способите за представяне на бюджетните разходи. С нея ще се направи опит за отстраняване на значими недостатъци на бюджетния процес. За пръв път ще стане възможно да се контролират и така наречените **задължения на първостепенните разпоредители**, които са извън рамките на годишните бюджети.
- 1.2. Предложението за вътрешно **преструктуриране на бюджетите на първостепенните разпоредители**, защото това гарантира икономии, които могат да бъдат насочени към образование или други значими за държавата дейности от обществен интерес.
- 1.3. С удовлетворение отбелязваме, че в Бюджет 2014 и в изменението на данъчните закони най-накрая **се поставя начало на решаването на дългогодишния проблем за бизнеса, свързан с методиката и базата за изчисляване на таксата за битови отпадъци**. Икономическата логика изисква заплащането на таксата да е свързано с количеството на изхвърляните отпадъци, а не с величини като размер на балансова стойност или данъчна оценка на ДМА и позицията на АИКБ винаги е била такава.
- 1.4. Трябва да отбележим, че **при изготвянето на промените в данъчните закони, Министерството на финансите работи активно с представителите на бизнес организациите**, в резултат на което бяха приети редица предложения на бизнеса за промени на ЗДДС и ДОПК, например: обратното начисляване на

ДДС при търговията със зърнени и технически култури, въвеждането на регламентиран контрол за стоки с висок фискален риск, въвеждането на режим на касовата отчетност на ДДС, усъвършенстването на единната сметка и т.н. Трябва да отбележим също, че голяма част от проблемите остават нерешени и трябва да продължи усърдната работа на експертите на МФ, НАП и Агенция "Митници" за изработването на нормативна уредба в областта на публичните финанси, която да намали административната тежест, да подобри условията за правене на бизнес и да намали дела на сивата икономика в България.

2. Изменения с отрицателен ефект. Липса на изменения, за които бизнесът настоява:

- 2.1. Не подкрепяме увеличаването на минималната работна заплата като цяло, и по-конкретно предложението за увеличения на МРЗ от 1 януари 2014 г. на 340 лева и прогнозите в КФП за размер на МРЗ за 2015 г. и 2016 г. - съответно 380 и 420 лева. Отново **настояваме за договаряне на диференцирани стойности на МРЗ по браншове.** Компромисен вариант би бил МРЗ в размер на 330 лв.
- 2.2. Увеличаването на максималния осигурителен доход от 2 200 на 2 400 лв. е мярка с отрицателен ефект за бизнеса, възприеман като дори по-сериозен от увеличаването на минималната работна заплата. Оценяваме това решение като неправилно и водещо до допълнителен натиск върху предприятията. **Компромисен вариант би бил МОД в размер на 2 300 лв.** и максимална пенсия в размер на 40 % от МОД.
- 2.3. АИКБ се обявява категорично против постоянното вменяване на задължението към работодателите да заплащат за **първите 3 дни**

от болничните на работниците. Замислено като временна антикризисна мярка, това задължение сега се вменява постоянно на работодателите. Проблемът е, че те не разполагат с механизми да ограничават издаването на „фалшиви“ болнични листове и са изложени на злоупотреби от страна на работниците. Считаме, че е редно или един ден да е за сметка на наетите лица, или да се възстанови заплащането на тези средства от държавата, като тя вземе мерки за предотвратяването на злоупотреби посредством издаването на „фалшиви“ болнични. **Нелогично, необосновано и несправедливо към колектива е и правото на 40 и повече дни платена отпуски след две години майчинство.**

- 2.4. И в настоящия проект за ДБ не е отпаднал т.нар. „клас“, в резултат на който минималната работна заплата нараства реално не на 340 лева, а на 370 лева, което намалява още повече разликата между минималната и средната работна заплата (СРЗ).
- 2.5. АИКБ отбелязва, че внедряването на електронни услуги и създаването на функциониращо **електронно правителство** закъсняват и че на практика обхватът на електронните услуги е изключително ограничен, въпреки постоянно отделяните средства за целта и предлага средствата да се насочат именно към това, а не към съмнителни и необосновани разходи за поддръжка на вече закупен софтуер. Всъщност наблюдава се дори отстъпление от постигнати резултати - услуги, които бяха успешно тествани и внедрени, понастоящем не функционират. АИКБ настоява да бъдат свързани основните бази данни в България, така че да обменят данни, с оглед ефективното прилагане на практика на ЗЕУ. Не намираме политики за въвеждането на Електронно правосъдие, Електронно здравеопазване, Цифровизация на кадастъра и т.н.

- 2.6. Със съжаление отбелязваме, че в проекта за Държавен бюджет не е решен и въпросът с **ефективната регулация на дейността на дружества с монополно положение** на пазара. Това ограничава свободната конкуренция, увеличава косвено данъчната тежест и възпрепятства намаляването на административните бариери пред бизнеса.
- 2.7. Средствата за **Националния план за действие по заетостта (НПДЗ)** са увеличени в Бюджет 2014, но при загубени над 400 000 работни места в икономиката в последните години и постоянния натиск за увеличаване на минималната работна заплата, значителна част от увеличените средства ще бъдат за компенсиране на дисбалансите в плана и ще бъде обхванат същият брой лица. АИКБ предлага на това основание средствата в НПДЗ да бъдат увеличени с поне 10 %, за да могат да се предвидят по-мощни действия за намаляване на безработицата и увеличаване на заетостта в страната главно чрез програми, насочени към предприятията.
- 2.8. Негативно е и оставянето без промяна на предвижданото компенсиране за временна и постоянна нетрудоспособност. АИКБ нееднократно е настоявала за по-стриктно разглеждане на заявленията за нетрудоспособност, като твърди, че в тази сфера системно се допускат корупционни практики и нарушения, в резултат и на което **инвалидните пенсии надминаха 900 хиляди**.
- 2.9. Рекордният 2-годишен срок на майчинство очевидно не води до търсеното увеличение на раждаемостта, а с увеличението на сумите за втората година се задълбочават проблемите. Отказваме

да приемем утвърждаването на явления като „професия майка”, „професия безработен”, „работещ инвалид” и други подобни. **Ефективността на социалните помощи** следва да се подобри, като се премине към ограничаване на кръга и към предоставянето им в натура /учебници вместо пари/.

2.10. Няма промяна в планираните приходи от **такси за вписвания в Търговския регистър**, което предполага, че предложенията на бизнеса за автоматично въвеждане на някои данни в системата на ТР, които са налични вече в държавата, не се приема и няма да бъде реализирано и през следващата година.